

Kohtuasi C-409/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

4. juuli 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

30. juuni 2023

Hageja:

Arvato Finance BV

Kostja:

MI

Põhikohtuasja ese

Põhikohtuasi puudutab tasumata võlanõuet seoses veebiostuga, mille puhul kasutati BNPL-makseteenust (BNPL tähendab „Buy now, pay later“ ehk „Osta kohe, maksa hiljem“).

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

See ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus puudutab BNPL-makseteenusest tulenevaid nõudeid ning ka nende nõuete hindamist, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (edaspidi „tarbijakrediidi direktiiv“).

Eelotsuse küsimused

1. Kas viivitusintress ja kohtuvälised tasud on osa krediidi kogukulust tarbijale tarbijakrediidi direktiivi artikli 3 punkti g tähenduses ja kas neid tuleb arvesse võtta hindamisel, kas tegemist on krediidilepingutega, „mille puhul krediiti antakse ilma intressita ega nõuta muude tasude maksmist“ või krediidilepingutega, „mille puhul tuleb maksta kõigest tähtsusetuid tasusid“, tarbijakrediidi direktiivi artikli 2 lõike 2 punkti f tähenduses?
2. Kas esimesele küsimusele vastamisel on vahet, kas viivitusintress ja kohtuvälised kulud kuuluvad tasumisele seaduse või kokkuleppe alusel? Kas kokkuleppel põhineva viivitusintressi ja kohtuväliste kulude puhul on oluline see, kas need intressid ja kulud on suuremad summast, mis kokkuleppe puudumise korral oleks kuulunud tasumisele seaduse alusel?

Liidu õigus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ, artiklid 2, 3, 5, 10 ja 19.

Liikmesriigi õigus

Burgerlijk Wetboek (tsiviilseadustik, edaspidi „BW“), artikkel 6:96 (vara kahjustamine), 7:57–73 (direktiivi 2008/48 ülevõtmine).

Besluit van 16 oktober 1991 (Besluit kredietvergoeding) (16. oktoobri 1991. aasta määrus [krediiditasu määrus]).

Wet van 28 september 2006, houdende regels met betrekking tot de financiële markten en het toezicht daarop (Wet op het financieel toezicht [wft]), (seadus finantsturgude eeskirjade ja nende järelevalve kohta [finantsjärelevalve seadus, edaspidi: wft]), artikkel 1:20 (kohaldamisalast väljaarvamine) ja artikkel 4:32 jj (kohaldamisalast väljaarvamine).

Besluit van 12 oktober 2006, houdende regels met betrekking tot het gedragstoezicht op financiële ondernemingen (Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft) (12. oktoobri 2006. aasta määrus finantsettevõtjate tegevuse järelevalve eeskirjade kohta (määrus finantsettevõtjate tegevuse järelevalve kohta Wft)), artikkel 1 (mõiste „krediidi kogukulu tarbijale“)

Besluit van 15 november 2006 (Vrijstellingsregeling Wft) (15. novembri 2006. aasta määruse [Wft vabastuskord]) artiklid 3c ja 43 (maksetähtaja tasuta andmine on vabastatud Wft loanõudest).

Besluit van 27 maart 2012 (Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten) (27. märtsi 2012. aasta määrus kohtuväliste sissenõudmiskulude kohta).

Faktiliste asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 Arvato on BNPL-makseteenuse AfterPay pakkuja. Veebiostu puhul pakutakse kliendile veebipoes AfterPayd ühe makseviisina.
- 2 Tarbija MI ostis 27. veebruaril 2019 või selle paiku veebipoest kolm toodet. Ta kasutas maksemeetodit AfterPay, makstes 1 euro *payment fee* 'd (maksetasu).
- 3 Arvato maksetingimustes on muu hulgas kirjas, et
  - pärast AfterPaylt nõusoleku saamist saab klient tekkinud kohustuse täitmiseks tasuda üksnes AfterPayle;
  - maksetähtaeg on 14 päeva, kui ei ole kokku lepitud teisiti;
  - kui klient ei maksa 14 päeva jooksul, tuleb tasumisele kuuluv summa tasuda viivitamata ja ilma täiendava meeldetuletuseta;
  - kui makset tähtaja jooksul ei tehta, saadetakse: 1) meeldetuletus, 2) teine kirjalik meeldetuletus ja lisanduvad täiendavad halduskulud; 3) hoiatus, mis sisaldab veelgi kõrgemaid halduskulusid;
  - tasumisele kuulub seadusjärgne intress alates kliendi poolt maksega hilinemise kuupäevast ning ka halduskulud vastavalt kohtuvälise sissenõudmise kulude seadusele (6:96 BW).
- 4 Arvato saatis MI-le 27. veebruaril 2019 e-kirjaga maksete ülevaate. Sellest nähtub, et kogusumma koos käibemaksuga on 38,97 eurot, millest 1 euro on *payment fee*, ja et viimane võimalik maksetähtaeg on 13. märts 2019.
- 5 Pärast mitme meeldetuletuse saatmist saatis Arvato 6. detsembril 2019 MI-le hoiatuse tellitud kauba ja *payment fee* tasumise kohta.
- 6 Arvato palub Kantonrechter te Arnhemil (Arnhemi esimese astme kohus) mõista MI-lt välja 80,20 eurot (st tasumisele kuuluv summa koos sissenõudmiskuludega), millele lisandub seadusjärgne intress 38,97 eurot alates 9. oktoobrist 2020. Arvato vähendas oma nõuet, loobudes *payment fee* 'st.
- 7 Kantonrechter esitas 20 eelotsuse küsimust eelotsusetaotluse esitanud kohtule Hoge Raad, kes omakorda esitab Euroopa Kohtule kaks eelotsuse küsimust.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 8 Eelotsusetaotlus ei sisalda selle kohta mingit teavet.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 9 Viivitusintressi ja kohtuväliste kulude all peetakse silmas krediidilepingu või seaduse alusel tasumisele kuuluvat intressi ja kohtuvälise täitmise kulude hüvitamist, kui krediidivõtja on krediidilepingust tuleneva maksekohustuse täitmisega hilineanud.
- 10 BW artikli 6–96 lõike 2 punkti c kohaselt on võlgnikud, kes on seaduse alusel kohustatud kahju hüvitama, samuti kohustatud hüvitama kohtuvälise täitmisega seotud mõistlikud kulud. Kui võlgnik on füüsiline isik, kes ei täida töö- või kutsealaga seotud ülesandeid, ei tohi BW artikli 6:96 lõike 5 kohaselt arvestada nende kulude eest suuremat tasu kui see, mis tuleneb kohtuväliste sissenõudmiskulude hüvitamise määrusest. See hüvitis vastab protsendile põhisummast, mis on seda väiksem, mida suurem on põhisumma; hüvitise miinimum on 40 eurot ja maksimum 6775 eurot.
- 11 Krediidilepingute puhul, millele kohaldatakse tarbijakrediidi direktiivi ja millele seetõttu ei kehti tarbijakrediidi direktiivi artikli 2 lõike 2 punktis f sätestatud erand (BW artikli 7:58 lõike 2 punkt e), on BW artikli 7:76 lõike 4 kohaselt krediidiandjal keelatud määrata või nõuda krediiditasu määruises sätestatust suuremat krediiditasu. See maksimumsumma sisaldab ka viivist ja kohtuväliseid kulusid. Seega ei saa krediidiandja määruse alusel nõuda kohtuväliste sissenõudmiskulude eest hüvitist, mis on suurem kui krediidi eest makstava tasu maksimumsumma.
- 12 Tarbijakrediidi direktiivist ja seda direktiivi käsitlevast Euroopa Kohtu praktikast ei ole lihtne järeldada, kas tuleb vastata jaatavalt või eitavalt küsimustele, kas viivitusintressi ja kohtuväliseid tasusid tuleb pidada krediidikuludeks ning kas neid tuleb arvesse võtta hindamisel, kas tegemist on krediidilepingutega, „mille puhul krediiti antakse ilma intressita ega nõuta muude tasude maksmist“ või krediidilepingutega, „mille puhul tuleb maksta kõigest tähtsusetuid tasusid“. Lisaks asjaoludele, mis toetavad jaatavat vastust, on ka kaalutlusi, mis toetavad eitavat vastust.
- 13 Kaks järgmist punkti toetavad esimesele küsimusele jaatavalt vastamist:
- I) Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt sisaldab tarbijakrediidi direktiivi artikli 3 punkti g mõiste „krediidi kogukulu tarbijale“ laia määratlust, mis ei piira nende tasude liike, mida võidakse tarbijalt seoses krediidilepinguga nõuda, ega nende tasude põhjendust (vt näiteks kohtuotsus C-84/19).

II) Lepingueelsest teabest, mis tuleb esitada tarbijakrediidi direktiivi artikli 5 kohaselt, nähtub, et direktiiv lähtub põhimõttest, et krediidilepingu sõlmimisel võivad viivis ja lepingu rikkumisest tulenevad kulud sisalduda „[tasudes], mida tarbija“ (maksetega hilinemisel) „on kohustatud seoses krediidilepinguga maksma ja mis on krediidiandjale teada“ direktiivi artikli 3 punkti g tähenduses.

14 Kolm järgmist punkti toetavad eitavat vastust esimesele küsimusele:

I) Tarbijakrediidi direktiivi artikli 2 lõike 2 punktis f sätestatud erand „[krediidilepingutele], mille puhul krediiti antakse ilma intressita ega nõuta muude tasude maksmist“, kaotaks mõtte, kui selles erandis nimetatud intressid ja kulud hõlmaksid ka makseviivituse korral niigi seaduse alusel tasumisele kuuluvaid intresse ja kohtuväliseid kulusid.

II) Jaatav vastus sellele küsimusele võiks tuua kaasa selle, et kauba tarnija, kes näeb oma tüüptingimustes ette viivise ja kohtuvälise kulude sissenõudmise, kuulub tarbijakrediidi direktiivi kohaldamisalasse, kui ta annab tarbijale arvel maksetähtaja.

III) Kohustuse täitmata jätmise kulude arvesse võtmine „krediidi kogukulu tarbija jaoks“ arutamisel on põhjendatud üksnes juhul, kui krediidi andmise tingimuste ja muude konkreetse juhtumi asjaolude tõttu on põhjust eeldada, et kohustuse täitmata jätmise kulude võlgnemine on osa krediidiandja ärimudelidest.

15 Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav ja eriti kui vastus teisele küsimusele on eitav, ei ole BNPL-makseteenuste pakkujate poolt tarbijatega sõlmitud krediidilepingud üldiselt välistatud tarbijakrediidi direktiivi kohaldamisalast, nagu see on üle võetud BW jaotise 7.2A 1. jaos.

16 Nendele küsimustele vastamine on seega vajalik, et teha kindlaks, milliseid kulusid võib Arvato riigisisese õiguse alusel MI-lt nõuda.